

*Po sledih
rutarških planincev*

PD Gozd Martuljk od 1999 do 2009

Planinsko društvo Gozd Martuljk:

**Po sledeh rutarških planincev:
PD Gozd Martuljk od 1999 do 2009**

Zbrala in uredila: Oti Mertelj
Lektoriranje: Darja Robič in Vladimir Pogačnik
Fotografije: člani PD Gozd Martuljk
Oblikovanje in grafična priprava: Rosje
Tisk: Medium
Izdalo: PD Gozd Martuljk

Gozd Martuljek, 2009

Kazalo

1. Šest desetletij Planinskega društva »Gozd Martuljk«
2. Beseda župana
3. Nekaj uvodnih misli
4. Kronološki povzetki 1999 - 2009
5. Nekaj statističnih podatkov
6. Mladinski odsek
7. Poročilo o opravljenem delu na področju
vzdrževanja planinskih poti
8. Spominsko obeležje ponesrečenim v gorah Jasenje 2007
9. Bivak pod Špikom 1424m
10. Umetna plezalna stena
11. Člani Planinskega društva Gozd Martuljk
tudi člani GRS postaja Kranjska Gora
12. Literarni utrinki
13. Pripoved o Srebrnokrilcu

Šest desetletij Planinskega društva »Gozd Martuljk«

V obdobju velikih stisk, žalosti pa tudi trenutkih sreče in veselja v obdobju povojnega časa druge svetovne vojne v letu 1949, torej že po letu dni na novo preoblikovanega slovenskega reorganiziranja slovenskega planinstva v okviru in na novo nastale »Planinske zveze Slovenije«, se je v Gornjesavski dolini zgodilo in rodilo novo slovensko planinsko društvo Gozd Martuljk. Nastalo je v enem najbolj intimnih planinskih krajev Slovenije, koder mogočne gore in pokončni vrhovi z največjo gorsko avtoriteto oblikujejo in krepijo človeka pod mogočnimi vertikalami, kot domačin, legenda slovenskega planinstva dr. Miha Potočnik.

V Gozd Martuljek so gore in dobri ljudje zapeljali tudi velikega planinca in alpinista Janeza Krušiča. Tudi svoj mir in čas za popolne meditacije, pesnitve in pisateljevanja je našel prav tu v največji popolni popolnosti pisatelj, pesnik, akademik in duhovnik Fran Saleški Finžgar, ki je bil od prvega dne ustanovitve in do zadnjega, zvest slovenski planinski organizaciji: »Slovenskemu planinskemu društvu« in Planinski zvezi Slovenije. Enako, kot so gore Martuljkove skupine in tega gorskega »okoliša« vabile in zapeljevale veliko najmogočnejših in slavnih Slovencev, tako je našel svojo pot v planinskem društvu Gozd Martuljk tudi dr. Janez Gril, ljubitelj in zagovornik gora, ki tudi z duhovnimi mislimi in sporočili opisuje in sporoča o bogastvih vrednot gora.

Ko pregledujemo in skrbno pregledamo kroniko Planinskega društva Gozd Martuljk skozi čas šestih desetletij, lahko zanesljivo potrdimo, da ta kraj, to planinsko društvo resnično ceni in spoštuje planinski gorski svet, se mu na najbolj ponižen in plemenit način priklanja in daruje. Kronika pove, da tako delo in tako bogate vsebine dela planinskega društva Gozd Martuljk, lahko in upravičeno uvrščamo to društvo med planinske veličine, ki se resnično prizadevajo za doseg planinskih narodovih odličnosti. To tudi delate z veliko odprtostjo in iskrenimi željami, da bi vsa ta gorska doživetja, lepote in vrednote delili tudi z ljudmi dobre volje, to je s tistimi obiskovalci gora, ki vedno in zanesljivo trdno spoštujejo in cenijo gorski svet.

Za zmeraj bodo ostali spomini in sledi večnih vrednosti, ki so jih skozi desetletja ustvarili planinke in planinci Planinskega društva Gozd Martuljk v zgodovini in pomniku slovenskega planinstva. To so še posebej spominjanja na: Triglavske smuke, dosežke alpinističnega odseka, dela z mladimi, izletništva. Izgradnja alpinističnega bivaka pod Špikom je kot zadnji primer gradnje še na prvobitni način, to je, da so vse in ves material prenesli za zavetišče na svojih ramenih. Z izjemno spoštljivostjo so se izkazali z izgradnjo in postavitvijo spominskega obeležja ponesrečenim planincem, plezalcem, alpinistom v gorah tega gorskega območja: Srednjega vrha, Karavank, Martuljkovi skupini, ko so postavili to spominsko obeležje v Jesenjah.

Za planinska društvena ustvarjanja in dela Planinskega društva Gozd Martuljk, za dela, ki so odraz dobre volje, iskrenosti, radosti in veselja, so še kako pomembna za kraj in družbo, kot pomembno javno dobro, to je za dobro nas vseh. Za slovensko planinstvo pa je še posebej izjemnega pomena.

Ob jubileju šestih desetletij planincem jubilentom izpod Špika iskrene planinske čestitke in zahvale za trdno in uspešno planinsko delo.

mag. Franci Ekar
Predsednik Planinske zveze Slovenije

Beseda župana

Spoštovane planinke, spoštovani planinci,

prepričan sem, da ni človeka, ki bi na svoji poti skozi Gozd Martuljek ne obstal in občudoval prelepo Špikovo skupino, katera se v vsej svoji lepoti bohota nad Rutami. Šest desetletij je že minilo, odkar so se v tem čudovitem kotičku naše domovine zbrali ljubitelji gora in ustanovili Planinsko društvo Gozd Martuljk. V vseh teh letih se je zgodilo veliko pomembnih dogodkov, ki bodo za vedno zapisani v zgodovino društva in kraja. Naše življenje je sestavljeno iz vzponov in padcev. Vsega je po malem. Ampak po zaslugi prizadevnih in vztrajnih članov društva se danes v društvu poleg planinske dejavnosti izvajajo še številne druge aktivnosti - od predavanj, delovnih akcij, tekmovanj ter drugih družabnih srečanj, v katere so vključeni tudi drugi prebivalci kraja. Pridni in zagnani ljudje so bogastvo in dobrodošli povsod, še posebej v današnjih časih, ko prostovoljno in nesebično delo ni več tako samo po sebi umevno. Vzgoja mladih pa se mi zdi izrednega pomena, zato si želim, da bi društvo v prihodnje s svojim dobrim delom nadaljevalo ter tudi našim zanamcem znalo vtakati v srce ljubezen in spoštovanje do gora, narave ter sočloveka.

Ob lepem jubileju vsem članom Planinskega društva Gozd Martuljk iskreno čestitam z željo, da bi tudi v prihodnje dali pečat naši sedanosti, preteklosti in prihodnosti.

Jure Žerjav
Župan Občine Kranjska Gora

Nekaj uvodnih misli

V Planinskem društvu Gozd Martuljk smo ob 60-letnici delovanja društva pripravili publikacijo z naslovom »Po sledih rutarških planincev«. V njej je prikazano delo društva od leta 1999 do 2009. Poleg kratkega pregleda delovanja društva skozi zadnje desetletje smo publikaciji dodali še literarne prispevke naših članov in pripoved o Srebrnokrilcu. V zaključku knjižice, izdane ob 50-letnici društva, sem navedla misel, ki je aktualna še danes in tudi v prihodnje.

»Divje kipeči vršaci Martuljkove skupine bodo še vedno mirno in z vso lepoto pozdravljali rodove za nami...«. Piramida Špika in ostali vrhovi so še vedno taki, kot so bili v preteklosti. Lepota gora in narave je neminljiva, večna. Naša življenja so samo delček v času minljivega, zato je toliko bolj pomemben zapis o vsem, kar želimo ohraniti in prenesti na naše rodove, kajti brez preteklosti ni prihodnosti. Zaradi hitrega načina življenja, računalniške dobe, večnega pomanjkanja časa, smo prikrajšani za uživanje v naravi. To se delno odraža tudi v upadanju števila članstva v društvu.

Osnovno poslanstvo društva je ohranjanje tradicije planinstva v Rutah in Srednjem Vrhju, zato posebno skrb posvečamo tudi delu z mladimi. Veliko prostovoljnega dela je vsako leto vložena v vzdrževanje planinskih poti in objektov. Poleg izletov in pohodov organiziramo še druge dejavnosti, kot so razna predavanja in športna tekmovanja.

S tem želimo vzpodbuditi medsebojno druženje in negovanje vrednot, ki so pomembne tako v planinskih dejavnostih kot v življenju posameznika. Druženje nas oplemeniti z novimi doživetji, pripadnostjo, medsebojnim spoštovanjem in razumevanjem. To je naša popotnica za naše bodoče rodove in tudi za nas, tukaj in v tem trenutku.

Oti Mertelj
Predsednica PD Gozd Martuljk

Kronološki povzetki 1999 - 2009

1999

V tem letu so v društvu vse aktivnosti potekale v znamenju petdesetletnice delovanja društva. Osrednja slovesnost je bila 25. 6. 1999 v dvorani hotela Špik. Poleg kulturnega programa so razvili prapor, svečani simbol društva in pripravili razstavo fotografij. Izleta na Špik se je udeležilo 54 pohodnikov. Med pohodniki so bili poleg članov društva tudi gostje hotela Špik. Ob tej priložnosti so podelili društvena priznanja. Priznanja so podelili še živečim članom takratnega prvega upravnega odbora društva, pripravljalnemu odboru in prvim podpisnikom društva ob ustanovitvi. Avgusta so blagoslovili prapor in imeli mašo za vse pokojne planince v Jasenjah.

V zimskem času so izvedli vsa že tradicionalna tekmovanja kot so smučanje, sankanje in hokej s skupno 122 tekmovalci. Občinski svet Občine Kranjska Gora je na podlagi 64. člena Zakona o športu 1. 3. 1999 sprejel sklep o določitvi športnih objektov občinskega pomena. S tem sklepom sta postala igrišče in plezalna stena objekta občinskega pomena. Po omenjenem zakonu lahko društvo ponovno uveljavlja lastninsko pravico na objektu s tem, da predloži vso potrebno dokumentacijo. Zato so v skladu z določili 31. 8. 1999 vložili zahtevek za uveljavljanje lastninske pravice na obeh objektih in predložili vso potrebno dokumentacijo. Pričeli so z urejanjem vpisa bivaka v zemljiško knjigo.

Dogovorili so se, da Majda Hlebanja in Srečko Kozelj začneta skrbeti za arhiv in kroniko društva. Izleti društva: Slavnik, Raduha, Bohinjske planine, Pršivec, Kum, izlet v Idrijo, Rutarški Vršič.

Ob koncu leta je Anton Oman starejši na gradu Zemono prejel Svečano listino - najvišje priznanje Planinske zveze Slovenije.

Ob praznovanju 50-letnice. 1999.

Planinci v Gozd-Martuljku so praznovali

Gozd-Martuljek, 30. oktobra - Želja po ustanovitvi planinskega društva pod martuljskimi vrhovi se je domačinom izpolnila jeseni 1949. Petdesetletnico društva so planinci v Gozd-Martuljku letos proslavili z več dejavnostmi. Po tradiciji obeleževanja pomembnih dogodkov so 24. junija prižgali kresova na Špiku in pod to goro. Dan zatem so imeli slovesno prireditev v dvorani hotela Špik, kjer so razvili društveni prapor in podelili planinska priznanja zaslužnim članom. Pripravili so razstavo o razvoju društva in izdali knjižico z naslovom "Naših petdeset let". Ob svečanostih niso pozabili na delo, saj so popravili poti na Špik. Poleti so na najbolj izrazit vrh Martuljkove skupine pripravili skupni izlet. Praznovanje so sklenili s spominsko mašo za vse umrle planince in blagoslovom prapora v Finžgarjevi kapeli v Jassenjah.

• S. S.

V časopisu Glas Gorenjske je 2. novembra 1999 izšel krajši članek o praznovanju 50-letnice društva, ki ga je pripravila predsednica Oti Mertelj.

2000

Leto so pričeli s sankaškimi tekmami, kjer je tekmovalo 51 tekmovalcev. Sledil je veleslalom z 41 tekmovalci in hokejska tekma.

Dve delovni akciji sta bili namenjeni čiščenju okolice športnih objektov in pobiranju smeti na planinskih poteh. Tudi v bivaku so Mihela, Marta in Marija izvedle generalno čiščenje. Uredili so pot Za Ak in na tenis igrišču obnovili tenis ter igrišče usposobili za uporabo. Kljub urejenemu igrišču je bilo zanimanje za igranje tenisa iz leta v leto manjše, zato so v društvu že pričeli razmišljati o preureditvi igrišča. Skozi celo leto so potekale aktivnosti za ureditev zemljiško knjižnih zadev pri vseh treh društvenih objektih. V predavanjih, ki jih je organiziralo društvo je Tomaž Jakofčič predstavil Himalajo, Ac Pepelnik Mont Everest in Vasja Jerovšek Utrinke z izletov.

Izleti društva: Slivnica, Polhograjska Grmada in Tošč, Kočevsko, Rodica in Črna Prst, Špik, Bovški Gamsovec in Križ, Rombon, Poldnašnja špica, Haloška planinska pot. S sloganom Živi zdravo za zabavo so odšli v Malo Pišnico. Dva člana sta se udeležila izobraževanj za vodnika in markacista. Izvedeno je bilo tudi državno prvenstvo v športnem plezanju na umetni plezalni steni v Martuljku.

Izlet PD Gozd Martuljk na Ptujsko goro in v Haloze,
12. november 2000

2001

Tega leta je bila zima v visokogorju radodarna s snegom, v dolini pa je bilo premalo snega za izvedbo športnih tekmovanj. Nejc in Urban sta z ekipo vestno skrbela za ledeno ploskev, tako da so lahko drsali prav vsi iz Martuljka in sosednjih vasi. Februarja se je hokejske tekme udeležilo 14 tekmovalcev. Na umetni plezalni steni je potekalo tekmovanje v hitrostnem plezanju. V Planici so pobirali smeti, udeležili so se občinske čistilne akcije urejali so igrišče in pri plezalni steni zamenjali klopi. Pri bivaku je bilo izvedeno vsakoletno generalno čiščenje in priprava drv. Na predvečer praznika - dneva državnosti je Pod Špikom zagorel kres. Naslednji dan je na plazu potekal XIV. Slavkov memorial z devetnajstimi tekmovalci. Janez Pretnar je v predavanju predstavil gore Južne Amerike, Niko Štravs pa potovanje po severni in zapadni Indiji. Na povabilo avstrijskega župana iz Bekštajna in župana Jožeta Kotnika se je 24. junija pet naših članov udeležilo posvetitve križa na Kresišču nad Grajščo. Na Matajurju je bilo srečanje obmejnih planinskih društev, srečanja se je udeležilo šest članov.

Izleti društva: Kraški rob od Socerba do Hrastovelj, Poključka luknja, Pristovski Storžič, Matajur, Peca, Visoki Kurji vrh v okviru akcije Živi zdravo za zabavo.

Jesenski izlet na Peco, 2001

2002

Takoj po novem letu je bila hokejska tekma na odlično pripravljene ledeni ploskvi na igrišču. Prva tura je bila namenjena varni hoji v zimskih razmerah in sicer na Špico v Sedelcih. Po končani prireditvi v Planici so udeleženci s pobiranjem smeti prislužili nekaj denarja v društveno blagajno. Sledilo je še pobiranje smeti in urejanje okolice pri športnih objektih. Še vedno niso določeni lastniški deleži na plezalni steni. Izvedeno je bilo državno prvenstvo v športnem plezanju. Poleg društva so bili organizatorji še športno plezalni odsek (ŠPO) pri PD Jesenice in (ŠPO) pri PD Dovje Mojstrana. Ob koncu leta je bil izveden popis stvari, ki so v lasti društva. Na igrišču so obnovili dotrajana vrata, za steno so bili nabavljeni novi oprimki. Slavkov memorial je odpadel, zaradi pomanjkanja snega. Pred Dnevom državnosti pa je zagorel kres pod Špikom. Srečanja slovenskih zamejskih planincev na Erjavčevi koči na Vršiču se je udeležilo sedem članov. Izvršena je bila tudi vknjižba bivaka v zemljiško knjigo. S tem je društvo postalo lastnik objekta in pripadajočega zemljišča tudi uradno.

Izleti društva: Čavn, Špica v Sedelcih, Trupejevo poldne, Watzman, Kozjansko, Dovška baba. Najmlajši so odšli do kočice Za lepim vrhom.

Planica po Planici, 2002

2003

Leto so pričeli s sankoški tekmi na sankoški progi ob vlečnici v Gozdu Martuljku. Hladen vendar sončen dan je na progo privabil 48 tekmovalcev. Poleg kolajn so za prva tri mesta v posamezni kategoriji nagradili najstarejšega in najmlajšega tekmovalca. Marija Pretnar je temu dnevu namenila pesnitev z naslovom Sankoški dan. Februarja je bilo tekmovanje v veleslalomu s 33 udeleženci. Sledila je še hokejska tekma, kjer so se med seboj pomerile štiri ekipe.

Potekali sta čistilni akciji v okviru Krajevne skupnosti, kjer je bil Košir Stanko najstarejši udeleženec in akcija Planica po Planici, kjer so člani dodatno prislužili nekaj denarja v skupno blagajno. Niko Štravs je v predavanju predstavil treking po Kitajski in Tibetu. Skupaj s člani Planinskega društva Kranjska Gora so si ogledali filmsko projekcijo Romana Beneta Karakorum.

V Vratih so se udeležili slavnostne seje ob 100- letnici ustanovitve podružnice slovenskega planinskega društva za nekdanji sodni okraj Kranjska Gora. Priznanji sta prejela tudi člana društva Jože Robič in Stanko Košir. Prav tako so odšli na spominsko slovesnost na Okrešelj in se udeležili proslave ob 110- letnici ustanovitve osrednjega slovenskega planinskega društva.

V začetku junija je bilo državno prvenstvo na plezalni steni, ob državnem prazniku pa to leto niso zakurili kresa.

Delovne akcije, ki so potekale, so bile na planinskih poteh, na tenis igrišču, pri bivaku in plezalni steni. Svoje predloge glede športnih objektov so posredovali v razvojni program občine.

Najmlajši so v tem letu odšli v Tamar, v Vrata in v Jasenje ter osvojili Tromejo. «Naj izlet» pa je bil pohod do Krnskih jezer. Pod vodstvom Darinke Tarman so s krajšim kulturnim programom sodelovali na prvi proslavi KS Rute- Gozd Martuljek Srednji Vrh

Izleti društva: Vodiška planina in Jamnik, Boč, Pohorje(Šumnik, Osankarica), Po poteh Saškega kralja – zahodni Julijci, Mangrt, Krn, Košutnikov Turn, izlet v neznanobela Krajina, Ermanovec in Bevkov vrh. Kopo so osvojili v okviru akcije živi zdravo za zabavo. Odprave GRS Kranjska Gora na Novo Zelandijo se je udeležilo tudi nekaj članov planinskega društva in 29. 11. 2003 so Mont Cook, najvišji vrh, osvojili Klemen Gričar, Manca Miko in Kostja Jerovšek.

Sankaške tekme, 2003. Neža, Zala, Luka in Beni vsi ponosni z medaljami.

2004

Izmed pomembnih dogodkov v letu 2004 je prav gotovo ustanovitev mladinskega odseka.

Delo z mladimi je potekalo že pred uradno ustanovitvijo odseka, vodila ga je Irena Jerovšek, ki je postala tudi načelnica novo ustanovljenega odseka. Preko leta so se vrstili izleti in pohodi, delovne akcije pa so potekale pri vzdrževanju športnih objektov in na planinskih poteh. Dogovarjali so se o lastništvu plezalne stene in oblikovanju pravilnika o uporabi stene. Na plezalni steni so se najmlajši pod strokovnim vodstvom Klemena Gričarja preizkusili v plezanju.

Planinska zveza je v tem letu pozvala vsa planinska društva, da za počastitev vstopa Slovenije v EU organizirajo pohode. V društvu so se odločili, da podprejo to akcijo in odšli so na Vošco - mejni vrh med Avstrijo in Slovenijo. Pohoda se je udeležilo 27 članov društva. Na ruševinah karavle je zavihrala slovenska zastava in zastava evropske unije. Predsednica Oti Mertelj je v nagovoru poudarila, da tudi če smo majhna zvezda Evrope, moramo sijati samostojno in razpoznavno in če danes ne

bomo ponosni sami nase in na svojo državo nas jutri ne bo nihče več spoštoval. Mladi so bili dejavni in so poleg izletov organizirali tudi dvodnevni tabor na Pokljuki in hokejsko tekmo na ledeni ploskvi tenis igrišča. Članek o taboru je bil objavljen v Gornjesavcu - časopisu Občine Kranjska Gora.

Izleti društva: Porezen, Lisca, Vošča, Pohorje, Grossglockner - Kaprun, Tolsti vrh in Kriška gora, Vrtača, Jerebica, Donačka gora, izlet v neznano - Primorska Vilenica vas Sveto in Rudnica.

V okviru akcije Živi zdravo za zabavo je Vasja Jerovšek vodil izlet na Kraljevo špico. Vrh v Italiji je poznan pod imenom Monte Re. Na mali Kraljevi špici stoji križ, ki je sestavljen iz rudarskega orodja in opreme. Na samem vrhu ni križa kot je običajno za vrhove v Italiji, ampak ga krasi prava kraljeva krona.

Ob koncu leta pa še nova pridobitev, in sicer ureditev spletne strani društva.

Na Vošci ob vstopu Slovenije v EU, 2. maj 2004

2005

Delo društva je bilo osredotočeno na organizacijo izletov in drugih aktivnosti, ki so bile že tradicionalne. Potekali so dogovori o možnosti odkupa ali zamenjave zemljišča, kjer je tenis igrišče. Na upravnem odboru društva so se odločili, da bi igrišče prestavili na občinsko zemljišče, v kolikor ne bo druge rešitve. Prav tako so se dogovarjali o lastništvu plezalne stene.

Zimska športna tekmovanja so bila zelo dobro obiskana. V hokeju, ki je bil organiziran na ledeni ploskvi igrišča, je tekmovalo 23 tekmovalcev, sankaskih tekem se je udeležilo 60 tekmovalcev, smučarskih tekem pa 50 tekmovalcev. To leto so se tekači pomerili na rutarški tekaški progi, in sicer od malega Špika do vlečnice v Martuljku.

Čistilne akcije v pomladanskem času se je udeležilo 30 udeležencev. Najmlajši so organizirali tabor v Trenti. Na prireditvi igrajmo se v Rutah je bilo več otrok iz sosednjih krajev, kot pa domačinov.

Ker je bilo premalo snega, je Slavkov memorial odpadel, zato so organizirali delovno akcijo in družabno srečanje. V tem letu je bila 30-letnica otvoritve bivaka. Predsednik

Anton Oman je pri bivaku nagovoril udeležence. Želeli so, da bi se obletnice udeležilo čim več članov, zlasti starejših zato je bilo popoldan v Jasenjah še srečanje s pogostitvijo. Organizirali so tri predavanja.. Vasja Jerovšek je z diapozitivi predstavil planinsko šolo in izlete, ki jih je vodil v društvu. Niko Štravs je obiskovalce predavanja popeljal v Peru. Tone Oman je predstavil potovanje po Turkmeniji, Uzbekistanu in Kirgiziji.

Ogled filma Oltarji Špika je privabil največ obiskovalcev v dvorano hotela Špik. Izleti društva: Uskovnica, Sabotin - Korada, Menina Planina, Obir, Begunjščica, Travnik in Mojstrovka, Brana, Tičarica, izlet v neznano - Jeruzalem, Krim. V okviru akcije Živi zdravo za zabavo so se povzpeli na Lepo Plevelnico. To je bil že deveti izlet v okviru te akcije, ki ga je vodil Vasja Jerovšek.

Skupinska po teku na smučeh, 2005

Izlet v neznano - Goričko, november 2006

2006

Člani upravnega odbora društva so na sejah obravnavali problematiko lastninskih deležev pri umetni plezalni steni in probleme glede zemljišča, kjer se nahaja tenis igrišče. Do konkretnih rešitev ni prišlo. Za umetno plezalno steno so se odločili, da jo oddajo v najem Klemenu Gričarju, ki je tudi že v preteklosti skrbel zanjo. Dogovorili so se, da bo potrebno narediti atest na steni.

Športne aktivnosti v zimskem času so potekale po planu. Kmalu po novem letu so se ob polni luni povzpeli na Tromejo. Sankaške tekme so bile v popoldanskem času na osvetljeni sankski progi, kjer se je po strmini spustilo 60 tekmovalcev. Prava atrakcija je bil spust Robič Frica - Vahovga po progi s samotežnicami. Na smučarskih tekmah je sodelovalo 57 tekmovalcev, na tekaških pa 22 tekmovalcev.

Organizirani sta bili dve predavanji o Himalaji, ki sta jih predstavila Janez Dolžan in Klemen Gričar. Vzdrževanje poti je potekalo po programu.

Mladi planinci so poleg izletov udeležili tabora na Veliki planini in prireditve Igrajmo se v Rutah, ki je bila to leto za Vomičem.

Slavkov memorial je odpadel, zato pa je bila na Dan državnosti delovna akcija pri bivaku Pod Špikom. Akcije se je udeležilo 25 članov.

Potekali so dogovori in priprave za postavitve spominskega obeležja ponesrečenim v gorah, ki naj bi bil v Jasenjah. Predstavljen je bil načrt obeležja, ki ga je izdelal arhitekt Ocvirk. Za spomenik bo skrbelo društvo, urediti pa bo potrebno pogodbo za najem zemljišča za dobo 99 let.

Izleti društva: Smokuški vrh in Sv. Peter, Otliško okno in Sinji vrh, Paški Kozjak, Slatnik in Možic, Gradiška tura, Velika baba in Skutnik v Reziji, Veliki in Mali Draški vrh, Viševnik, Ojstrnik, Košenjak, izlet v neznano - Goričko, Sv. trije kralji. Izleta na Goričko se je udeležilo 50 članov društva. V okviru akcije Živi zdravo za zabavo je bil izveden 10. pohod na Struško.

Zapisnik izleta

GRAD - vasica - največji slovenski grad ohranja.

Obnovo njegovo Phare podpira.

Rokodelstvo, čarovnice, netopirje shranja

In energijske točke odpira.

Čudovita narava - trideželni krajinski je park.

Kamen na hribu nad tromejo bdi,

Osrčni ubranosti vsem ljudem govori.

Mira Smolej

2007

V letu 2007 je Ministrstvo za šport društvu podelilo status društva, ki deluje v javnem interesu na področju športa v občini Kranjska Gora. Vir dohodka društva je poleg članarine vsakoletna dotacija Občine Kranjska Gora, ki jo društvo dobi glede na razpis o sofinanciranju programov športa. S pobiranjem smeti v Planici člani prispevajo dodatni vir dohodka za delovanje društva.

Hokejske tekme ni bilo, izvedene pa so bile sankške tekme s triinštridesetimi tekmovalci, veleslalom s štiriinštridesetimi tekmovalci in tek na smučeh s šestnajstimi tekmovalci. Pohoda ob polni luni do slapa Peričnik in na Potoško planino sta bila v zimskem času.

Postavitev spominskega obeležja je bil zahteven projekt, zato so bile skoraj vse aktivnosti do avgusta usmerjene v izgradnjo spomenika. Slavnostno odkritje obeležja z mašo za ponesrečene je bilo 5. 8. 2007. Mašo je daroval dr. Janez Gril, obeležje pa je odkril najstarejši član društva Stanko Košir.

Končno je prišlo do rešitve lastništva in do dogovora o tenis igrišču. Na plezalni steni je bil narejen atest - pregled stene o uporabnosti.

Očiščeni sta bili poti Za Ak in Pod Špik.

Izleti društva: Primorska (Lačna, Kuk, Krog, Kirik), Iški Vintgar, Kremžarjev vrh, Stegovnik, Košutica, Tolminski Kuk, Veliki Nabojs, Kriška stena - Vrata, izlet v neznano - Rezija - Čedad - Goriška Brda in decembrski izlet na Limbarsko goro.

Odkritje spominskega obeležja.
Jasenje, avgust 2007

Mladi so odšli na Valvazor, Črni Vrh in Mavrinc. Tudi igralni dan v Rutah je uspel, tabora z najmlajšimi pa niso imeli.

Namesto Slavkovega memoriala, ki je odpadel zaradi neugodnih snežnih razmer, je bil izlet na Prišank. Rateška Kopa je bila cilj jesenske akcije Živi zdravo za zabavo.

Ob koncu leta je Boris Robič prejel spominsko plaketo Planinske zveze Slovenije.

Na vrhu Palca, 2008

2008

Občni zbor društva je potekal v novem gasilskem domu v Gozdu Martuljku. Društvo je dobilo prostor za arhiv društva in možnost uporabe sejne sobe za sestanke. Minilo je štirideset let od nesreče pod Mojstrovko, kjer je snežni plaz pod seboj pokopal planince iz Gozda Martuljka in Javornika -Koroške Bele. V spomin na ta nesrečni dogodek so v društvu 24. marca organizirali pohod na Sleme, vendar je pohod zaradi slabih vremenskih razmer odpadel. Kasneje je Anton Oman odnesel lovorov venec do spominskega obeležja.

Na občino Kranjska Gora je bil oddan načrt večnamenskega igrišča. Na igrišču je bila odstranjena ograja in robniki iz dela igrišča, ki je last fizičnih oseb in povrnjen v prvotno stanje. Iz podjetja HIT Alpinea družbe za turizem d.d. so posredovali dopis o možnosti brezplačnega prenosa plezalne stene na planinsko društvo.

Na spominskem obeležju v Jasenjah so bile obnovljene vse ploščice z napisi ponesrečenih.

Minilo je tudi že trideset let, odkar se je v Španskih Pirenejih ponesrečil alpinist Slavko Mertelj. Njemu v spomin je posvečeno smučarsko tekmovanje na plazu Pod Špikom imenovano Slavkov memorial. Po dolgem času so bile snežne razmere za izvedbo tekmovanja ugodne, zato je bilo tekmovanje izvedeno. V avgustu so imeli mašo za vse ponesrečene planince.

Izleti društva: Otvoritev sezone je bila z izletom ob polni luni in sicerv Srednji Vrh. Sledili so izleti na Blejsko kočjo in Mrežce, dolino Glinščice, Zasavsko goro, Olševo, Palec, Ledinski vrh, Marmolado, Špik Hude police, Hudičev boršt in izlet v neznano- Dolenjska.

Požar in Črna gora sta bila cilj pohodnikov v okviru akcije Živi zdravo za zabavo.

Najmlajši člani so odšli na Sv. Lovrenc nad Zabreznico, obiskali Belopeški jezeri in bili na Vošči. Na izletih so se jim pridružili člani mladinskega odseka Dovje-Mojstrana. Na igralnem dnevu je bilo dvajset otrok.

Robič Kristijan je ob koncu leta prejel najvišje priznanje Planinske zveze Slovenije Svečano listino. Sara Mertelj je opravila tečaj za varuhinjo gorske narave. Preko leta je bilo organiziranih več predavanj, ki so jih predstavili Milan Robič, Klemen Gričar in Andrej Zemva.

Kristijan Andrej Robič dobitnik častne listine PZS
Izjemno predanost planinstvu in kraju dokazuje tudi s skoraj 60-letnim članstvom v Planinskem društvu Gozd Martuljek.

Planinska zveza Slovenije vsako leto v decembru podeli svečano listino, najvišja priznanja planinstva za izjemen delo na področju planinstva. Letošnji dobitnik iz občine Kranjska Gora je Kristijan Andrej Robič iz Gozda Martuljka.

Letos se je prebil z res težavno pripravitveno planinstvo v kraju, saj je član Planinskega društva v Gozd Martuljek od ustanovitve leta 1947, kar je 59 let! Danes je pomemben, da je z aktivnim vključevanjem v različne dejavnosti doprinesel za razvoj planinstva v kraju, ki se postaja v čudovito gorde naravo. Bil se spominja velike krize, ki je nastopila nekaj let po ustanovitvi društva. "Kar ni bilo dovolj članstva in aktivnosti, je bil karizma, da društvo ni bilo svoj obitajalo v Gozdu Martuljku in bi se krajani pridružili planincem v Kranjski Gori. Po temeljitem prenehanju in odločitvi bivalnih nekdanjih razrednih članov smo sklenili, da društvo znova nastavi," se spominja Robič.

Kasneje se se v društvo začela pridruževati, izšli in omčaška tekmovanja. Krležem se je povsod aktivno udeležil. Sklepal je za delo a mladini. Velik je njegov prispevek pri gradnji hribov pod Špikom, karneje je bil dolgaletni pripravilni gospodar hribov. En moment je bil tudi predsednik društva. Skupno listino je povelil v pomenu in prijetnost občutkov, da je ves čas delal v doberhri društva in planinstva v kraju. "Prispevek društva Anton Oman me je prejel na podelitvi listine, kjer je bilo prazno priznanje. Plašne sem veseli predvsem zato, ker je dokaz, da je bilo delo, ki sem ga opravil, upravičilo. Danes sem tudi zadovoljen, da je društvo tako aktivna a mladina".

medčlansko članstvom, prispevke leto bo praznovati iz 60-letni jubilej.

Prijetni priznanje častne listine je letos v mesecu decembra Kristijan Andrej Robič praznoval tudi 80-letni življenjski jubilej. Tvoj, čestitke na hribov! J. R.

V Zgornjesavcu je bil objavljen članek o Robič Kristjanu, dobitniku častne listine Planinske zveze Slovenije, 2008.

2009

Iztekla se je skoraj že polovica leta. V tem času so bila organizirana tekmovanja. Na sankoških tekmah je bilo 32 tekmovalcev, na smučarskih tekmah je bilo 43 tekmovalcev, na tekaških tekmah pa 21 tekmovalcev. Slavkov memorial je bil izveden in na plazu pod Špikom se je kljub slabemu vremenu med seboj pomerilo šest tekmovalcev. Izleti so potekali po programu. Prvi je bil nočni pohod na Ravne, nato družinski izlet na Primorsko in izlet na Mrzlico ter Krasji vrh.

V programu dela je poleg izletov, pohodov, vzdrževanja planinskih poti in objektov tudi obeležitev 60-letnice delovanja društva. Večja delovna akcija bo potrebna pri bivaku, saj je snežni piš bivač premaknil in poškodoval dimnik ter vhodna vrata.

V okviru 60-letnice so načrtovane naslednje aktivnosti:

- junija - pohod na Olimp, goro grških bogov
- 25. junija - slovesnost s kulturnim programom v domu krajanov v Martuljku, razstava fotografij pokojnega Srečka Kozelja in podelitev priznanj,
- avgusta - maša za ponesrečene planince,
- septembra - jesenski pohod s piknikom.

Olimp - kraljestvo grških bogov

Člani Planinskega društva Gozd Martuljk smo 60 let delovanja društva »okronali«
z vzponom na Olimp (ΟΛΥΜΠΟΣ), najvišje gorovje v Grčiji, ki leži v nacionalnem parku med območjema Pieria (ΠΙΕΡΙΑ) in Larisa (ΛΑΡΙΣΑ). Območje Olimpa obsega 500 m² in je bil leta 1938 proglašen kot Narodni park Olimp.

Dobro razpoloženi in polni adrenalina smo se v petek, dne 05. 06. 2009, z avtobusom preko Trbiža odpravili proti Benetkam, kjer smo se vkrcali na trajekt, kot nalašč za namen našega potovanja poimenovan po grškem bogu Zevsu. Po enodnevni plovi s trajektom po mirnem Jadranskem morju smo pripluli v lonsko morje in se izkrcali v grškem pristanišču Igoumenitsa (ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑ). Z avtobusom smo krenili proti vzhodu Grčije do Egejskega morja, kjer je bila naša izhodiščna točka vzpona na Olimp. V poznih popoldanskih urah smo prispeli na obalo Plaka (ΠΛΑΚΑ), kjer smo v bližnjem kampu postavili šotore in si po naporni poti privoščili osvežujočo kopel v morju. Naslednji dan smo imeli prosto dopoldne, ki smo ga prav tako preživeli na plaži in uživali v pogledu z morja na naš cilj Olimp. Spočiti od naporne vožnje smo se v popoldanskem času odpeljali v bližnje mesto Litochoro (ΛΙΤΟΧΩΡΟ), znano tudi kot »Mesto bogov«
zaradi svoje lokacije, saj mesto leži tik pod vznožjem Olimpa. Zaradi vročine smo se odločili, da se bomo do kočice A povzpeli pozno popoldne, zato smo dan izkoristili za ogled mesta. Nato smo se odpeljali na Prionio (ΠΡΙΟΝΙΑ) na 1100 m nadmorske višine, do katere nas je vodila asfaltirana cesta, in nadaljevali peš po nezahtevni poti skozi gozd proti kočici A na 2100 m nadmorske višine, kjer smo se namestili in preživeli prvo noč. Naslednji dan smo se dobro pripravljeno podali proti vrhovom Olimpa, najprej skozi rušje in borovce, nato pa se je pot nadaljevala po grebenu, s katerega se je razprostiral pogled na okoliške vrhove Olimpa, Egejsko

morje in grško pokrajino. Bolj smo se bližali vrhu, bolj so se bogovi jezili in nas na vrhu krstili s sodro, mrazom in vetrom, tudi naelektrenost zraka so mnogi občutili na lastni koži. Mitologija pravi, da je Zevs s pomočjo drugih božanstev krojil usodo ljudi, bogov in polbogov in je za kaznovanje tistih, ki so se pregrešili, uporabljal strelo. Nekaterim je še pred sodro uspelo osvojiti najvišji vrh Mitikas (ΜΥΤΙΚΑΣ) (2918 m), druge sta na začetku poti spremljala sodra in veter. Ostali smo se odločili, da v takem vremenu ne izzivamo Zevsa in smo osvojili druga dva najvišja vrhova Skala (ΣΚΑΛΑ) (2866 m) in Skolio (ΣΚΟΛΙΟ) (2912 m). Vračali smo se po drugi poti, ki nas je vodila čez sedla nižjih vrhov in se kmalu priključila poti, ki je vodila h koči A, kjer smo preživeli še eno noč. Vsi smo bili srečni in zadovoljni, da se je vse dobro končalo in da smo osvojili Olimp. Po zajtrku smo se spustili do Prionie, kjer so najbolj zagrizeni planinci nadaljevali pot po 12 km dolgem kanjonu do mesta Litochoro, od koder smo pot nadaljevali mimo mesta Larisa (ΛΑΡΙΣΑ) do mesta Kalambaka (ΚΑΛΑΜΠΑΚΑ) in naselja Kastraki (ΚΑΣΤΡΑΚΙ). Naslednja dva dneva smo preživeli v naselju Kastraki, tik pod Meteoro (ΜΕΤΕΩΡΟ), ki je največji in najpomembnejši kompleks vzhodnjaške ortodoksne religije v Grčiji. Dviga se nad ravninsko pokrajino Tesalijo. Težko dostopne skale so bile v 11. stoletju primerno pribežališče menihov, ki so se skrivali pred Turki. V 12. stoletju naj bi bil na vrhu spektakularnih prepadnih monolitov, ki se dvigajo iz zemlje v višino od 100 do 150 m, zgrajen prvi samostan. V 14. stoletju pa naj bi se število samostanov povzpelo na 24, od katerih je ohranjenih samo še šest samostanov, v katerih živijo redovniki in redovnice, oziroma so preurejeni v muzeje. Posebnost gradnje je bila v tem, da na vrh niso vodile poti, ampak so morali splezati na vrh ter pripraviti vrvi, košare, škripce za dvigovanje gradbenega materiala. Sedaj je dostop do samostanov možen preko zgrajenih in vklesanih poti.

Člani odprave Olimp 2009 (foto Damjan Prašnikar)

Ogledali smo si moški in ženski samostan, od katerih je ženski bistveno bolj bogato opremljen z ikonami pravoslavne religije ter gradbeno bolj dovršen. Ne glede na pripadnost veri, smo tudi mi prižgali svečko v upanju, da se izpolnijo skrite želje in na srečno vrnitev domov. Zavzeti športni plezalci smo se preizkusili tudi v plezanju po monolitih. Zvečer smo se peš odpravili na ogled mesta Kalambaka, od koder se odpira pogled na celotno svetovno znamenitost Meteora, ki je od leta 1988 na podlagi Konvencije o varstvu svetovne kulturne in naravne dediščine vpisana v UNESCO-v seznam svetovne dediščine. Naslednji dan smo pot nadaljevali proti zahodu Grčije. V bližini mesta Ioannina (ΙΩΑΝΝΙΝΑ) smo si ogledali najdbe preročišča Dodona (ΔΩΔΩΝΑ), ki je bilo posvečeno Zevsu, Herakleju in Dionu. V kampu ob jezeru Ioannina (ΛΙΜΝΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ) oziroma Pamvotida (ΠΑΜΒΟΤΙΔΑ) smo postavili šotore, kjer smo preživel še zadnjo noč na grških tleh. Ioannina je univerzitetno mesto, omenjeno prvič leta 859. Po zasegu mesta s strani turških vojakov je mestu v času od 1788 do 1822 vladal znani Ali Paša, kateremu je posvečena tudi spominska soba v enem izmed samostanov. Po ogledu mesta smo se vrnili v kamp in se pripravili na naslednji dan, dan odhoda proti Igoumenitsi. Zjutraj smo se vkrcali na trajekt in po enodnevnih plovbi prispeli v Benetke. V soboto, 13. 06. 2009 smo se vrnili polni vtisov in dogodivščin v svoj domači kraj.

Člani odprave se zahvaljujemo Oti Mertelj za vso skrb in organizacijo, našemu vodniku Mitji Kovačiču, ki nas je vodil po Grčiji in našemu šoferju Lojzetu ..., da nas je srečno pripeljal na cilj.

Simona Jeglič

Viri za kronološki povzetek so bili zapisniki sestankov in poročila predsednikov o delu v društvu ter kronika društva.

Nekaj statističnih podatkov

Društvo so vzadnjem desetletju vodili:

Oti Mertelj:	1999 - 2000
Kostja Jerovšek:	2001 - 2002
Oti Mertelj:	2003 - 2004
Anton Oman:	2005 - 2008
Oti Mertelj:	2009

K uspešni izvedbi izletov so z vodenjem pripomogli:

Brane Grudnik, Klemen Gričar, Vasja Jerovšek, Kostja Jerovšek, Lojzka Jerovšek, Sara Mertelj, Oti Mertelj, Anton Oman, Majda Papler, Martin Pazlar, Tone Robič, Ines Robič, Dušan Vidmar, Marko Tonkli, Franc Zalokar, Andrej Žemva.

2009

Upravni odbor Planinskega društva Gozd Martuljk:

1.	predsednica	Oti Mertelj
2.	podpredsednik	Anton Oman
3.	član	Matjaž Črv
4.	blagajničarka	Vlasta Vidmar
5.	član	Matej Oblak
6.	član	Roman Hlebanja
7.	vodništvo	Majda Papler
8.	mladinci	Sara Mertelj
9.	tajnica	Renata Oitzl

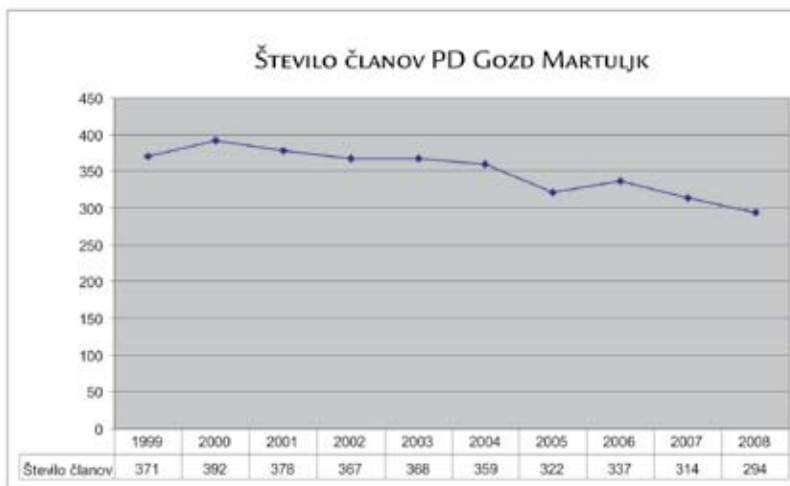
Nadzorni odbor:

1.	predsednik	Boris Robič
2.	član	Majda Hlebanja
3.	član	Kristjan Robič

Častno sodišče:

1.	predsednik	Rudolf Robič
2.	član	Alojz Hlebanja
3.	član	Tone Robič

Grafični prikaz števila članov od 1999 do 2009:

1999	371
2000	392
2001	378
2002	367
2003	368
2004	359
2005	322
2006	337
2007	314
2008	294

Mladinski odsek

Povprašajte me po spominih iz otroštva, pa vam povem, da so med njimi tudi pogledi na rutarske gore, vonj gorskega zraka, beg pred kravami v Jasenjah, nabiranje borovnic v Srednjem Vrhu nekega vročega avgustovskega popoldneva, pogled z vrha, šumenje in svežina Mrzlih vod ...

V letu 1998 smo na pobudo predsednice društva Oti Mertelj začeli raziskovati možnosti za planinske dejavnosti mladih v Rutah. Mladi smo se sprva udeleževali izletov in akcij, ki so bile organizirane v okviru društva. Rutarški srednješolci pa so prevzeli skrb za pripravo in vzdrževanje ledu na igrišču ob Hladniku.

V letu 1999 so osnovnošolci in srednješolci ob 50 letnici društva odigrali predstavo «Gremo v hribe», avtorice Cvetke Pavlovčič in predstavili razmišljanja o gorah in Rutah gospe Darinke Tarman.

Vzor za delo z mladimi nam je bil tudi tedanji Mladinski odsek Dovje Mojstrana. Na njihovo povabilo smo se jim pridružili na mednarodnem taboru Alpe Adria Alpin v avstrijskem Koetchah Mouthen-u.

V letu 1999 smo se začeli udeleževati sestankov in srečanj MO Gorenjske. Organizirali smo mladinski planinski tabor v Železnici.

Sledilo je nekaj let, ko smo se aktivno udeleževali društvenih izletov in tudi sami organizirali izlete za mlade in družine. Ker med mladimi tedaj še ni bilo izobraženega planinskega kadra, so nam na pomoč priskočili planinski vodniki v društvu. Tako so nas na taborih in izletih največkrat spremljali: Klemen Gričar, Kostja Jerovšek, Vasja Jerovšek, Majda Papler, Anton Robič, Oti Mertelj pa je skrbela za prvo pomoč.

Do leta 2004 smo osvojili kar nekaj lepih vrhov, se udeležili zanimivih izletov, aktivno sodelovali z Mladinskim Odsekom Dovje Mojstrana in Planinskim društvom Rateče. Z rateškimi PD smo skupaj pripravili tudi mladinski tabor v Vratih in Tamarju.

Ker smo bili aktivni na vedno več področjih (izleti, tabori, plezanje, igralni dan...) in je bila udeležba na izletih vedno večja smo 14.02.2004 na občnem društvu Planinskega društva Gozd Martuljk ustanovili mladinski odsek in postali pridruženi člani v Mladinski komisiji (MK PZS), v letu 2005 pa je naš odsek postal polnopravni član MK PZS.

Aktivni člani, ki smo sodelovali pri ustanovitvi mladinskega odseka, smo bili: Nina Hlebanja, Sara Mertelj, Ines Robič, Mojca Sluga, Irena Jerovšek. Pri vodenju in organizaciji plezanja na plezalni steni nam je pomagal Klemen Gričar.

Ustanovitev odseka je zahtevala tudi planinsko izobražen kader. Ines, Sara in Mojca so se udeležile izobraževanja za planinskega vodnika, sama pa sem se udeležila seminarja za mentorja planinskih skupin.

Od ustanovitve odseka se člani udeležujemo akcij mladinske komisije, aktivno sodelujemo v matičnem društvu, vsako leto v novembru se udeležimo zbora mladinskih odsekov na Igu, udeležujemo se društvenih izletov in kar je za nas najpomembnejše, tudi sami organiziramo izlete, tabore (Pokljuka, Trenta, Velika Planina) in plezanje za mlade. V letih 2004-2006 je bil obisk mladine na izletih in taborih izreden, kasneje pa je udeležba malo upadla.

V letu 2004 smo v sodelovanju s Polono Erlah (društvo Center za pomoč mladim) in njenimi sodelavci prvič organizirali igralni dan za otroke pod naslovom Igrajmo

se v Rutah. Prireditev je bila med vaščani in otroci, ki so prihajali na igralni dan, zelo dobro sprejeta. Letos ob šestdeseti obletnici društva pa bo potekala že šestič zapored in to zadnjo soboto v avgustu. Prireditev je namenjena igri, preko katere se otroci učijo socialnih veščin in gradijo pozitivno samopodobo. Prireditev zahtev kar nekaj organizacije in pomoči Rutarjanov vseh generacij. Hvala vsem, ki ste nam in nam boste še mnogokrat priskočili na pomoč.

Trenutna gonilna sila mladinskega odseka je Sara Mertelj, ki kljub manjšemu številu udeležencev in aktivnih članov uspešno organizira dejavnosti, sodeluje s soslednjimi društvi, se udeležuje meddruštvenih srečanj in aktivno sodeluje v upravnem odboru planinskega društva. Posebej vzpodbudno pa je to, da prihaja tudi podmladek, ki ima željo in interes aktivno sodelovati pri delu z mladimi.

...in med mojimi najlepšimi spomini je tudi moje aktivno delo v našem društvu. Vsak izlet, tabor... poln doživetij in zavedanje, da si lahko ta doživetja delil z ostalimi planinci. Hvala mojim staršem, ki so mi že v otroštvu vzbudili čut za planinstvo, hvala Oti, ki mi je omogočila in me vzpodbujala pri delu z mladimi, hvala Sari za naslednjih deset let.

Irena Jerovšek

“Gasilska” na koncu prehojene poti, Krnska jezera

Šmarna gora

Igrajmo se v Rutah, 2008

Poročilo o opravljenem delu na področju vzdrževanja planinskih poti

V obdobju od leta 1999 do 2009 so potekale na področju vzdrževanja planinskih poti številne aktivnosti.

Večje akcije so bile:

Leta 1999 je bila v sodelovanju s tehnično skupino za pota pri PZS temeljito obnovljena pot Krnica - Lipna Špica - Špik - Kačji graben - Krnica. Nameščene so bile nove jeklenice in ostala varovala, del poti pa je bil obnovljen z novim vkopom.

V letu 2000 je bil ponovno nameščen most pod drugim slapom, popravljena je bila pot na levem bregu, na novo pa so bile pritrjene tudi jeklenice, ki vodijo pod slap.

V juniju tega leta pa je bil v sodelovanju s tehnično skupino za pota pri PZS obnovljen zgornji del poti, ki vodi Za Ak. Na težko prehodnih mestih so bile nameščene lesene stopnje, v skalnem delu pa so bili dodatno nameščeni klini in ca. 15 m jeklenice.

Leta 2003 je bil ponovno popravljen zgornji del poti k drugemu slapu, na poti Za Ak pa je bil pri prvi jeklenici odstranjen stari most in zgrajen nov. Zaradi erozije je bilo treba na novo izdelati tudi zadnji del poti, ki pelje iz zgornjega področja gozda do potoka.

V ostalih letih so se izvajala redna pomladanska čiščenja poti, obnovitve markacij ter obrezovanje rušja in podrtega drevja, na novo pa so bili vkopani tudi nekateri deli planinskih poti, za katere skrbi Planinsko društvo Gozd Martuljk.

Ob tej priliki gre velika zahvala vsem, ki so del svojega prostega časa namenili sodelovanju na delovnih akcijah in dali svoj prispevek k boljšemu stanju planinskih poti.

Roman Hlebanja

Spominsko obeležje ponesrečenim v gorah Jasenje 2007

Že pred nekaj leti sva s pokojnim Janezom Kunstljem razmišljala o postavitvi spominskega obeležja ponesrečenim v gorah. Zgradili naj bi ga tudi v območju Martuljkove skupine. Spominska obeležja so že postavili v Tamarju za vse ponesrečene v območju gorskih vpadnic proti Tamarju. Enako so storili tudi planinci v Kranjski Gori in obeležje postavili v starem Tamarju na poti v Krnico. Na tem obeležju so zabeleženi vsi, ki so se ponesrečili na območju vpadnic proti dolini Krnica.

Manjkalo je obeležje na katerem bi bili napisani vsi, ki so se ponesrečili na območju Martuljkove skupine in Karavank nad Martuljkom. Ker naše planinsko društvo za tako postavitev obeležja ni imelo denarja, smo s pomisleki zavlačevali postavitev obeležja. Janez Kunstelj, kot načelnik GRS postaje v Kranjski Gori, nam je ponujal poleg pomoči reševalcev tudi določena sredstva za izgradnjo.

Po smrti Janeza sem nekako z določeno obvezo na sestanku našega planinskega društva sprožil pobudo, da bi tudi v Martuljku postavili obeležje. Na prvo pobudo za izgradnjo v začetku leta 2005 so bili odborniki zadržani z različnimi pomisleki. Ponovno pobudo sem po daljšem obdobju zopet predlagal na seji planinskega društva, katera pa je bila takrat z večino odbornikov sprejeta.

Tako smo se resno začeli pogovarjati o postavitvi obeležja v mesecu septembru leta 2006. Izbrali smo primerno lokacijo v Jasenjah blizu Finžgarjeve kapele. Lastnica parcele je Ljubljanska Škofija, zato je bilo potrebno od njih dobiti ustrezno najemno dovoljenje. Vsako leto v poletnih mesecih v kapeli domuje in mašuje gospod Janez Gril, ki je tudi član našega planinskega društva. Na njega smo se obrnili glede možnosti za postavitev takega obeležja. Zelo je bil navdušen nad tako idejo, zato je tudi takoj začel pri Ljubljanski Škofiji poizvedovati za možnost pridobitve najemne lokacije. Tudi na Škofiji so z razumevanjem odobrili postavitev obeležja.

Ko smo imeli zagotovljeno lokacijo, smo na seji planinskega društva ustanovili gradbeni odbor, katerega člani so bili: predsednik Rudi Robič in člani Janez Gril, Oman Anton, Ingo Robič, Hlebanja Alojzij in Oti Mertelj.

Gospod Janez Gril se je obvezal, da bo priskrbel vsa potrebna dovoljenja od TNP, lokacijsko informacijo, pridobitev osnutka in načrtov za obliko in konstrukcijo objekta, ki bo tudi v skladu z okoljem, kjer bo postavljen.

G. Gril se je dogovoril z univerzitetnim profesorjem arhitekture g. Ocvirkom za izdelavo načrta obeležja. Gospod Ocvirk je kmalu po ogledu terena dobil zasnovo za obeležje in jo tudi kmalu nato udejanjil z načrtom.

Rudi Robič je kot dober organizator z vso resnostjo prevzel svojo funkcijo in pridobil sponzorje, ki so prispevali material in sredstva, ki so bila pri tem delu potrebna.

Kar celo leto je minilo, da smo dobili vsa potrebna dovoljenja. Z izgradnjo smo začeli spomladi 2007. Dela smo začeli takoj konec maja, Ingo Robič je brezplačno s traktorjem dostavil ves potreben material. Izkop in betoniranje je z manjšim bagrom naredil Aleš Pavlovič. Za postavitev lesenega dela pa sta se obvezala Marjan Robič in Boris Robič z ekipo. Vsa ta dela so bila narejena skoraj brezplačno.

Izdelavo marmornatih plošč in napisov smo zaupali kamnoseku na Lipcah.

Ograjo okoli spomenika sta izdelala brata Alojz in Franc Mertelj.

Podatke o ponesrečenih je z dobro voljo posređoval dr. Malešič.

Z veliko dobre volje smo dobili tudi sponzorje, ki so nam finančno in materialno pomagali pri izgradnji.

Otvoritev spomenika je bila ob prazniku Marije Snežne leta 2007. Mašo za ponesrečenimi planinci je daroval Gospod Gril, poleg njega pa še dva duhovnika. Spominsko obeležje je posvetil gospod Gril, odkril pa ga je Stanko Košir, kot najstarejši član Planinskega društva Gozd Martuljk. Govornika na slovesni otvoritvi obeležja sva bila predsednik PZS Ekar Franc in jaz, Oman Anton, kot predsednik društva. Ob odkritju obeležja se je zbrala množica planincev. Ob lepem prazničnem dnevu smo imeli zaključno svečanost ob šotoru.

Vsem, ki so nam organizacijsko pomagali, prispevali donacije in materialno pomoč, pa se Planinsko društvo Gozd Martuljk iskreno zahvaljuje.

Bivak pod Špikom, 1424 m

Bivak Pod Špikom so člani Planinskega društva Gozd Martuljk s prostovoljnim delom gradili več let, otvoritev pa je bila leta 1975. Brunarica v velikosti šestnajstih kvadratnih metrov ima v spodnjem in zgornjem delu po šest ležišč. Zgornji prostor ali zimska soba je odklenjena in nudi zavetje skozi vse leto.

Spodnji del bivaka je zaklenjen, ključ in vse koristne informacije glede poti in vremenskih obetov pa se dobi pri oskrbnici Mihaeli Oman.

Za bivak že deset let vzorno skrbi Mihaela Oman. Spomladi ga očisti in pripravi za prve pohodnike, saj v zimskem času bivak radi zasedejo polhi. Oskrbnica vsak teden obiskuje bivak in deževni dnevi zanjo niso ovira, le v zimskem času so ti obiski redkejši.

V letih 1999 do 2000 smo pričeli z urejanjem dokumentacije za vpis bivaka v zemljiško knjigo. Dve leti kasneje pa je bila vknjižba izvedena.

V letu 2004 je bil nameščen solarni sistem, zato je uporabnikom bivanja še ugodnejše in prijetnejše. Društvo vsako leto organizira delovno akcijo, ki se je udeleži kar veliko članov. Takrat se opravijo razna vzdrževalna dela, pospravi se okolica in pripravijo drva za prijetno bivanje.

V letošnji zimi je snežni piš premaknil bivak in povzročil škodo na vhodnih vratih in dimniku.

Potrebno bo kar precej dela, da bo bivak ustrezno urejen in da se bo v njem lahko varno kurilo.

Bivak Pod Špikom je koča I. kategorije in nudi zavetje tako alpinistom, ki raziskujejo rutarske gore, kot tudi tistim, ki uživajo v kraljestvu tišine in gorskih lepot.

Oti Mertelj

Umetna plezalna stena

Umetna plezalna stena v Gozd Martuljku je bila postavljena in pripravljena za prvo plezanje leta 1996. Skupaj s takratnim podjetjem Petrol - Hotel Špik smo jo postavili za mlade športne plezalce in alpiniste in pa seveda kot dodatno turistično ponudbo hotela in samega kraja.

Na steni so se od otvoritve pa vse do leta 2003 organizirala različna tekmovanja in državna prvenstva v športnem plezanju. Veliko mladih plezalcev iz vse Slovenije se je že pomerilo na umetni plezalni steni v Gozd Martuljku.

Z leti so se solastniki naše stene menjavali in tako je leta 2006 Hotel Špik in s tem tudi plezalna stena prišla v last podjetja HIT Alpinea družba za turizem d.d.

V letu 2008 smo opravili atest stene in tako podaljšali potrdilo za uporabnost.

Mala šola plezanja

Vsako leto ob steni organiziramo srečanja - mala šola plezanja, na katerih predvsem najmlajši spoznavajo umetnost plezanja. Teh prireditvev se udeleži veliko mladih članov društva, pridružijo pa se jim tudi drugi otroci. Za varnost in strokovno vodenje skrbita Klemen Gričar in Manca Miko ter člani mladinskega odseka Sara, Mojca, Nina.

Letos je podjetje HIT Alpinea družba za turizem d.d. našemu društvu brezplačno odstopilo njihov delež stene in tako smo že podpisali pogodbo o prevzemu. Sedaj je stena popolnoma naša.

Upamo, da bo mladih nadebudnežev, ki se bodo pomerili s steno tudi v prihodnje vsaj toliko, kot danes.

Renata Oitzl

Člani Planinskega društva Gozd Martuljk tudi člani GRS postaja Kranjska Gora

Planinci, ki smo se ukvarjali z alpinizmom, smo se postopno vključevali tudi v aktivnosti pri reševanju v gorah. Pred desetletji je bilo kar devet Rutarjanov v GRS Postaja Kranjska Gora. Takrat smo bili zelo aktivni, saj smo imeli v Planinskem društvu Gozd Martuljk organiziran alpinistični odsek. Dobro smo sodelovali s Kranjskogorci in naše delo je bilo pri reševanjih uspešno.

Minevala so leta in v zadnjem desetletju se je tudi pri nas začela zmanjševati aktivnost. V letošnjem letu so aktivni samo še trije člani. Ostali imamo za seboj že 35 do 45 letni reševalni staž in pomagamo lahko le pri lažjih reševanjih, dežurstvih na smučiščih in drugih prireditvah.

V dolgih letih skupnega dela s kranjskogorskimi reševalci smo se z GRS postajo udeležili številnih uspešnih odprav v tuja gorstva po Evropi, Afriki, Aziji in Novi Zelandiji.

Poleg požrtvovalnega dela v reševanjih, smo doživljali zelo lepe trenutke in doživetja med prijatelji reševalci. Obiskali smo velik del Julijskih Alp, na skupnih turnih smučanjih pa tudi veliko pomembnih centrov v tujini.

Zadovoljni smo, da smo lahko pomagali ljudem, ki so pomoč potrebovali.

Anton Oman

Literarni utrinki

MRZLICA gora – knapovski Triglav

Raste med Savinjsko –

Zasavjem, sosed je KAL.

Lepoto podzemno PEKEL ohranja

In kraški slikoviti svet oznanja.

Cvetje planinsko spremlja vso pot –

A naša Slovenija je lepa povsod.

PD Gozd Martuljek, 19. 04. 2009

Mira Smolej

NAJPLANINEC RUTARJAN STANKO KOŠIR

NAJSTAREJŠI član PD Gozd Martuljk je Zimov Stanko. Rojen je 3. maja 1917 v Rutah. Pohodno vzdržljivost je gojil že od otroških let, ko je peš hodil v kranjskogorsko osnovno šolo. Utrjevalo ga je tudi vsakdanje delo na polju in doma.

Zrasel je v lepoti planinskega rodnega okolja in še sedaj ljubi in spoštuje gorski svet. Kot devetdesetletnik je 2007v Jasenjah častno odkril obeležje ponesrečenim planincem.

Kadar pa se je v njem vnemala umetniška žilica, se je samotarsko odpravljal v gore in v njihovih nedrih nabiral številne naravno oblikovane predmete – kamne, skorje, korenine, viharnike ... Doma jih je domiselno, največkrat samo malenkostno dodelal in jim vdahnil dušo. Tako so nastajale celo bogate razstave NAJBOLJ UMETNIŠKO domišljenih ohranjenih predmetov naravne dediščine.

S svojo neutrudljivo natančnostjo je sedanjim in bodočim rodovom ohranil tudi stavbno dediščino ob miniaturah kmečkega doma z notranjo opremo, rokodelskih orodij, balkonov, ograj, kozolcev, celo ruske kapelice.

Vse omenjeno je opremil z nazornimi fotografijami. Izdal je že dvanajst knjig, večinoma v samozaložbi. Zanj lahko rečemo, da je najbolj NAJBOLJ OZAVEŠČEN ETNOLOG.

V domačem govoru in v knjižnem jeziku je v vseh knjigah predstavljal svojo zgodovino in zgodovino prednikov.

Glavno skrb pa je posvečal ohranjanju domačega govora in ohranjanju domačih imen.

Leta 2001 je bil kot NAJPLODOVITEJŠI pisec nagrajen z zlatim grbom Občine Kranjska gora. in imenovanjem za PRVEGA ČASTNEGA OBCANA leta 2007. Ponosni smo na svojega NAJOBČANA.

Mira Smolej

PO RUTARŠKEM POLJU

*Sprehajam po gorskem se tem okolju,
ko narava vklenjena je v zimski čas ...
Namenim proti rutarškemu se polju,
kjer po prvem snegu vije že se ozka gaz ...*

*V ljubo dolino vedno znova me mika,
slikovitost me vrhov martuljskih mami,
očara vselej me veličastnost Špika:
spokojna, srečna pod temi sem gorami!*

*V molk pogreznjene, otrple v zmrzali,
na sinjino naslanjajo se gore blesteče,
polje zasneženo pod njimi se leskeče,
v soncu kakor ogledalca sijejo kristali!*

*Gore – pravljичno lepe sleherni dan!
Dolinica v vznožju kot prijazna dlan,
gostoljubno me v objem miline vleče-
ponudbi vselej prgišče prvobitne sreče ...*

Marinka Uršič

OB 50 LETNICI PD GOZD MARTULJK – BLAGOSLOV PRAPORA JASENJE, DNE 08. 08. 1999

*Planinc ti, ki danes 50. obletnico članstva slaviš,
tako ponosen, kot naš Špik se mi zdiš.*

*Ko še mrak je pokrival dolino,
ti že užival si prijetno tišino.*

*Žarele so gore, ko si šel na Martuljski Vršič,
za tebe bil to le en majhen je grič.*

*Ko bil si že mož in ne več fantič,
preplezal si goro z lahkoto kot ptič.
Letos ko 50. obletnico članstva slaviš,
gori priklonil si se do tal,
z očmi jo poljubil in njen sin boš vedno ostal.*

*Ko iz doline zdaj gledaš te sive pečine,
pričarajo mladost ti in sreče spomine*

*Počaščen, da že 50 let si gore sin,
v srcu nosil boš bogat spomin.*

*Za tabo tvoje stezice in smeri bodo ostale,
prijetne planince vabile, jih vedno čakale.*

*Ko danes 50. obletnico članstva praznuješ,
v srcu drugačne smeri in želje že snuješ.
A mi vsi pa želimo ti prav iz srca,
da planine še užil bi, kot iz čaše do dna.*

Minca Pretnar

LETNI ČASI V GORI

*V jasnem jutru zrem gora lepote,
pri nas največje te krasote.
Mogočna gora Špik se mi odkrije,
v vsej svoji veličini sonce ga obsije.*

*Prekrasen v zimskem času belo je odet,
z višav ponosno zre v ta dolinski svet.
V zimskem času bolj tišina ga obdaja,
to podoba zimskega je raja.*

*Pomlad za zimo je prišla med nas,
vzela gori zimski je okras.
Na gori vse manj snežne je beline,
vedno manj spokojne bo tišine.*

*Poletje prebujeno z vonjem trave,
pot nas vodi v gorske te višave.
Ko z gore zreš v dolino pod seboj,
prevzame tihi, mirni te spokoj.*

*Jesen darove nam podarja,
v naravi mavrično lepoto ustvarja.
Iz megle goste v mavrico nas vodi pot,
lepota stvarstva spremlja nas pavsod.*

*Bežijo leta, se menjava čas,
narava menja svoj obraz.
List prehitro leto ta obrne,
čas pretekli se nikdar ne vrne.*

Darinka Tarman

IZLET NA MARMOLADO

Pred leti sem se odločil za samostojno pot, zapustil carinske vrste in zadnja štiri leta delam kot poklicni gorski vodnik. Večino mojega vodenja je v Alpah v zimski in poletni sezoni, jeseni in spomladi pa v Himalaji. Kljub polni zaposlitvi enkrat ali dvakrat letno najdem čas in se udeležim izletov domačega planinskega društva. Predlani na Veliki Nabojs, lani na Olševo in Marmolado. Zlasti Marmolada je bila kar velik iziv. Marmolado sestavlja več vrhov, greben je dolg več kilometrov, najvišji vrh Punta Penia je visok 3343 metrov. Na njem stoji majhna kočica, ki je poleti oskrbovana, nima pa prenočišča. Južna stena več kot 800 metrov visoka in dolga 4 kilometre, je ena najlepših v Alpah. Prvi pristop na vrh po danes najlažji poti, so leta 28. septembra 1864 opravili dolomitski pionir Paul Grohmann in gorska vodnika Angelo in Fulgenzio Dimai iz Cortine.

Zgodaj zjutraj smo se zbrali pred »malim« Špikom. Srečo nas je odpeljal z avtobusom čez Rateče v osrčje Dolomitov. Izhodišče za turo je prelaz Fedaia 2056 metrov. Čezenj smo se pripeljali do akumulacijskega jezua Lago di Fedaia, kjer je urejeno parkirišče. Slabih 600 višinskih metrov hoje smo prihranili s pomočjo gondole, ki nas je popeljala do kočice Pian de Fiacconi. Tu se je začela naša tura. Povzpeli smo se do ledenika Ghiaccio della Marmolada, kjer se je začel ledeniški del ture. Razdelili smo se v štiri naveze in vodniki smo poskrbeli, da so bile dereze in pasovi pravilno nastavljeni. Čez položen del Pian dei Fiacchi smo prišli do skalne stopnje, kjer je nameščena jeklena vrv. Preko nje smo se povzpeli na greben in v malo slabšem vremenu nadaljevali pot po izpostavljeni rezi Schena del Mul na sam vrh. V zavetišču smo se ustavili in okrepcali s čajem in zavitkom. Sestop je potekal po isti poti. Ob povratku domov smo se ustavili v Cortini d'Ampezzo, znanem gorskem turističnem mestecu.

Klemen Gričar

SANJE SO POSTALE RESNIČNOST

V tem prispevku bom skušala opisati kaj meni osebno pomeni naše društvo, Planinsko društvo Gozd Martuljk.

Lahko trdim, da mi je prav to društvo odprlo veliko razgledno okno po naši lepi deželi, izlete v neznano in omogočilo dostop na vrhove o katerih sem nekoč lahko le sanjala.

Izletov in pohodov sem se začela udeleževati šele v starejših letih. Začetki so bili težki in

naporni, nisem imela prave kondicije in znanja o varni hoji. V tistem času je veliko izletov vodil Vasja Jerovšek. Naučil nas je veliko potrebnih veščin za premagovanje raznih pasti na zahtevnejših poteh in premagovati strah pred višino. Ko sem spoznala, kako skrbno in varno je načrtovana ta dejavnost, sem se odločala tudi za težje ture. Priznam, da ni bilo lahko, dostikrat se je proti vrhu pojavila kriza, krči in podobno, a takrat sem s pomočjo skrbnih vodnikov dosegala zahtevnejše vrhove. Ko premagaš strah, nabereš moči in dosežeš vrh, takrat začutiš pravi stik z naravo, doživiš občutek miline, ki se zareže v srce - dušo in tam ostane za vedno. Začutiš, da so sanje postale resničnost.

Brez pomoči vodnikov vsega tega ne bi nikoli dosegla, zato bi se v tem prispevku rada zahvalila vsaki vodnici ter vsakemu vodniku posebej za pomoč, varnost in potrpljenje.

Vedno, ko se udeležim naših skupnih pohodov in izletov, imam občutek, da smo ena velika družina z veliko mero vedrine, iskrenosti in dobrohotnosti.

Lepo je biti del te družine.

Gozd Martuljek, junij 2009

Marta Oitzl

Pripoved o Srebrnokrilcu

V Planinskem društvu Gozd Martuljk smo se odločili, da letošnjo publikacijo poleg prikaza delovanja društva in predstavitev literarnih prispevkov naših članov obogatimo tudi z zapisom ljudske pripovedi o Srebrnokrilcu. S to pripovedjo smo se prvič seznanili šele pred nekaj leti, krajši povzetek pripovedi pa je bil objavljen na zadnji strani koledarja, ki ga je izdala Planinska zveza Slovenije v letu 2007.

Skrivnostni bajeslovni črni kozel s srebrnimi krili je v davnini domoval v rutarških gorah Za Akom. Želimo si, da bi to povest spoznali tudi drugi in da bi stoletja staro pripoved ohranili tudi naslednjim rodovom. V publikaciji z naslovom Po sledih rutarških planincev je predstavljeno vse, kar je do sedaj znanega o Srebrnokrilcu.

Med nami še živijo starejši, ki so nekdaj kot otroci sedeli na peči in poslušali pripovedi dedkov in babic. Morda se bo kdo ob prebiranju publikacije spomnil, da je le morda kaj slišal o tem mističnem bitju. Vsak delček njihove pripovedi bo nadvse dragocen nam vsem in tudi tistim, ki sedaj raziskujejo pripoved o Srebrnokrilcu in se trudijo sestaviti kar najbolj verodostojen lik tega starodavnega skrivnostneža.

Oti Mertelj

SREBRNOKRILEC

... Noč je umirjala nemir dneva, vse je ginilo v pozabo, le svetla luč na oknu je v prijateljskem klicu metala v noč svoje rumene žarke in nosila na zlatih perutih skozi temo zavest, da jim v hladni steni druguje kos doline, misel dveh dekliških src.

Mihól se je naslonil ob robato skalo in stegnil nogi proti ognju ter se zagledal skozi preduh v noč. Prebiral je po zvezdah, prisluškoval šepetu teme, ujel zamolkli klic sove in pil pojemajoče ter rastoče mrmranje slapa.

Na nebu se je utrgal utrinek, ki je črno odprtino votline za hip prerezal na dvoje. Mihól se je z očmi lovil za njim.

»Tako je včasih planil čez nebo Srebrnokrilec!«

»Kdo?«

»Srebrnokrilec. Črn gams s srebrnimi krili, on, ki je nekoč kraljeval nad temi čermi in nad to globeljo. Ljudje v dolini še vedo povedati o njem, o bratu Zlatoroga. Pozabljena je povest, le sem in tja še blisne v kom spomin. Največ mi je pravil o njem Tináč, Dolžanov drvar.«

»Bilo je to v davnini, ko je v sosesi še Zlatorog varoval svoj zaklad in je onstran grebenov srebrnobela koza z zlato krono med rogmi drugovala žalik-ženam.

/Josip Vandot: Po kranjskogorskih planinah, med Prisojnikom in Škrlatico, je nekdaj kraljevala prelestna divja koza, najčistejše srebrnobebe barve. Kdor je v srcu še nedolžen, ji je lahko videl med rogovjem žarečo zlato krono. Ta kraljica je bila sveta, noben lovec se ji ni upal stopiti na pot, žalik-žene so jo spremljale .../

V tem pečevju je gospodaril črn divji kozel s srebrnimi krili, ki je kakor orel letal od stene do stene; sprehajal se je po grebenih in dninah ter varoval čredo svojih kozá. Malokdaj so ga videli, a kadar se je pokazal, je to vedno nekaj slabega pomenilo. Videli so ga, ko je pogorel Kajžarjev stan v planini in se je ubil pastir v grapi, napovedal je ostre zime in hude ure; čez vas je plaval takrat, preden je udarila strela v cerkev. Ljudje so se ga bali in zato niso hodili v bregove, da ga ne bi srečali. Bil je močan, da je bojda rušil skalovje in z rogmi oral kamnite pôle.

V vasi je pa živel fant, ki je bil od sile neustrašen in vedéčen. Zahajal je v kraje, kamor se nihče ni upal, in plazil se je po pečevju, kamor še nikdar nikdo ni stopil. Nekoč se je zaskočil v rob, da ni mogel ne naprej, ne nazaj. Klical je na pomagaj, a kdo bi ga slišal, da ga reši? Tri dni in dve noči je čepel v robu in je še upal na rešitev. Ko je pa sonce v tretje zahajalo, je uvidel, da je izgubljen. Ni maral počasi poginiti, pokrižal se je in hotel skočiti v prepad.

Tedaj je pa završalo po zraku, srebrno je blisnilo in pred njim je stal orjaški krilati kozel. Migal je z brado in gledal v fanta. Ta se ga ni ustrašil, temveč ga je poprosil:

»Reši me in vse storim, kar hočeš!«

Kozel je prikimal z glavo:

»Vidim, da si pogumen, zato boš šel v sosedno dolino snubit zame belo kozo z zlato krono na glavi. Ona živi na grebenih in jaga-baba jo čuva, da ji ne uide. Jaz ne smem tjakaj, temveč moram najti človeka, ki je dovolj krepek in pogumen, da bi se upal v pečevje in našel belo kozo.«

Fant mu je vse obljubil in kozel mu je velel, naj ga zajaše in že sta šla kakor blisk po zraku. V

dolini ga je postavil na tla.

»Zdaj pojdi in védi, kaj si obljubil. V dokaz, da si jo zasnužil, naj ti dá rogelj iz svoje zlate krone, da mi ga prineseš.«

Dal mu je še piščalko, rekoč:

»Ko se vrneš, zapiskaj na piščal in slišal te bom.«

Potem je kozel odvihrál, fant pa je ostal v dolini s piščalko in težko nalogo.

Vzel je v torbo kruha in sira ter odšel na pot v sosednjo dolino iskat bajno kozo Belínko. Hodil je prvi dan, vkreber in nizdol ga je vodila pot in na večer je na planini srečal žálik-ženo. Povprašal jo je, pa ni ničesar vedela o Belínki, pokazala mu je pa pot do sestre, ki je bila daleč tam v krnici. Hodil je vso noč in ves dan in na večer je prišel k žálik-ženi v krnici. Pokazala mu je na strmo in visoko goro:

»Na vrhu živi koza Belínka z zlato krono, pod vrhom je leden skedenj, grad jage-babe. Glej, da te ne vidi, ker bi te zmlela in stolkla v prodec. V skednju moraš biti, ko se bo sonce dotaknilo obzorja, ker takrat jaga-baba zadremlje in počiva toliko časa, dokler sonce sceloma ne zaide. Medtem pa moraš biti iz skednja, ker drugače gorje ti, če te spazi!«

Pri njej je še spal, zarana se je pa zahvalil dobri žálik-ženi in se odpravil na strmo goro. Ves dan se je plazil po pečinah, sonce ga je žgalo in žeja ga je mučila. Bil je lačen in utrujen, pa se ni smel ustavljati, ker skedenj je bil še visoko gori pod grebenom, sonce je pa na vso moč hitelo čez nebo. Vprav ko se je sonce dotaknilo zobatega grebena na zahodu, je stopil v ledeni skedenj.

Skedenj je bil pokrit z zelenim snegom, v kotu je pa dremala grda in divja jaga-baba. Smrčála je, da se je tresla gora in je piš prevračal kamenje. V kotlu je kuhala hudo uro in strele je imela zataknjene za slemenom. Tiho se je splazil mimo nje in se pognal v ledeno steno. Skoraj je bil že iz skednja, pa mu je zdrsnilo in padel je zraven jage-babe na ledena tla. Trikrat je poskusil in v tretje, ko je sonce le še s krajčkom gledalo izza grebena, je ves opraskan in povaljan zlezal nad skedenj. Tedaj se je jaga-baba zbudila in zatulila:

»Hú, hú – človek je tu!«

Iskala je po skednju in stresala ledene stene, a on je bil že daleč, daleč. Bežal je in hitel, da ga ne bi ujeli baba in noč. Tedaj pa se je v mraku zasvetilo vrh gore, kakor bi vstalo drugo sonce: zableščala je zlata krona koze Belínke, ki mu je prihajala naproti. Pokleknil je prednjo in utrujen, lačen in žejen jo je zasnužil za kozla-črnúha s srebrnimi krili. Koza Belínka je prikimala in ga peljala v svoj zlati grad, kjer ga je pogostila in oblekla. Dala mu je zdravilnih zeli, da so se rane zacelile in je bil spočit in véder, kakor bi bil šele pravkar vstal. Odlomila je rogelj s svoje zlate krone, da ga ponese divjemu kozlu in ga poprosila:

»Pogumen si, zato lahko ubiješ jago-babo in rešiš žálik-žene v dolini. S silo ne boš opravil ničesar, trikrat se moraš pred njo pokrižati, čeprav še tako divjá, v tretje se jo pa dotakni z zlatim rogljem in padla bo predte mrtva na tla.«

Ko je prišel nad skedenj, je zviška skočil vanj tik pred jago-babo, ki je še vedno iskala in tulila:

»Hú, hú – človek je tu!«

Tedaj ga je zagledala, zgrabila je veliko ledeno klado ter jo zadegála vanj, da ga ubije. Fant se je pa pokrižal in se sklonil, da je klada zletela čez njega in se raztreščila ob nasprotni steni.

Potem je popadla gorjačo in zamahnila po njem, da bi ga stolkla v prodec, on pa je odskočil in se pokrižal, jaga-baba je pa udarila v prazno na tla, da se je bat preklal. Tedaj ga je hotela s kosmatimi rokami zgrabiti, da bi ga zmlela, on se je v tretje pokrižal in ji potisnil v grabečo roko zlati rogelj. Jaga-baba je zavreščala, da so se lomile skale in mrtva se je zrušila predenj na zemljo.

Odšel je naprej in si svetil skozi noč z zlatim rogljem, ki se je iskril kakor samo božje sonce. Zajtra je prišel v krnico k žalik-ženi, ki ga je pogostila in mu pokazala bližnjico v domačo dolino.

Ko je na noč prišel domov, se je skrila v svisli, potlačil rogelj v torbo in zaspal. V spancu se mu je torba odprla in rogelj je zasvetil, da je bilo v vasi svetlo kakor podnevi in ljudje so preplašeni bežali s postelj in hiteli gledat, od kod prihaja čudna svetloba. Prišli so do svisli in videli spečega fanta in rogelj ob njem.

»Čarovnik je!« so zavpili in ga hoteli ubiti.

Fant se je pa prav takrat prebudil, videl je, da ga hočejo ubiti in zažvižgal je na kozlovo piščalko. Kakor strela je šinil divji kozel na svisli, ljudje so se razbežali in odnesel ga je na svojem širokem hrbtu v gore. Fant je držal v rokah zlati rogelj in vaščani so gledali za letečima kakor za zahajajočim soncem.

Potem sta hodila s kozlom Srebrnokrilcem vse dni skupaj po gorah in kozel mu je odkrival vse skrivnosti in ga učil čarovnih umetnij. Skupaj sta šla tudi po kozo Belínko in na dnini so imeli svatovanje, kjer so se zbrale vse žalik-žene in tri dni in tri noči so pirovali. Ljudje so pa strahoma gledali v gore, kjer je noč in dan hrumelo in šumelo.

Dolgo je živel v gorah v prijateljstvu s krilatim divjim kozlom, ki ga je nosil, kamor je hotel in je imel vsega dovolj, da je bil lahko srečen. Pa se mu je stožilo po dolini in po ljudeh in je povedal to kozlu. Ta je pomigal z brado, dal mu je novo obleko in denarja ter ga odnesel v dolino.

»Drevi požvižgaj in pridem pote!« mu je še naročil in ga pustil pred vasjo.

V vasi je bilo proščenje, ljudje iz vse soseske so se zbrali in bilo je veselo. Občudovali so zastavnega fanta, ki ga niso spoznali in ki je vsakemu dajal za vino, kdor si ga je pozelel. Popoldne je ukazal godcem svoj raj in stopil je po krogu izbirat si dekleta. Prizadejale so ga črne očke in rdeče rože na licih brhke Mojce iz sosednje vasi. Povabil jo je in zarajala sta. Do pozne noči se nista ločila in ob slovesu sta si zatrdno obljubila, da se v nedeljo spet snideta.

Od tedaj je zmerom bolj pogosto nadlegoval kozla, da ga je nosil v dolino. Znorele so ga Mojčine črne očke in noči so bile ob njenem srebrnem smehu vse prekratke. Kozel ga je nekoč pobaral zastran te stvari, a on mu je odvrnil:

»Tebi sem snubil kozo Belínko z zlato krono, ki te je zamikala. mene pa vabi bela Mojca s črnimi očmi in rdečimi rožami na licih.«

Kozel pa je skimal z glavo in mu rekel:

»Izberi si žensko, močno in krepko po telesu, zdravo po duši in bistre glave, da ti bo rodila otroke. Žensko, ki ti zvaža srce in zanori pamet, pa pusti! Taka stvar ni prida in je lahko človeku v pogubo.«

Ni verjel kozlu in vsevdilj je zahajal k Mojci pod okno.

Nekoč je pa Srebrnokrilc zaman čakal svojega prijatelja; ni ga bilo več – ostal je pri Mojci. Kozlu je bilo žal zanj in vrnil se je v čeri k svoji čredi. Rdečelična Mojca črnih oči je učarala